

مقایسه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تک پایه و چندپایه

سید رامین حسینی

کارشناسی علوم تربیتی ، معلم کلاس های چند پایه منطقه شاهین دژ استان آذربایجان غربی

raminhosini3805@gmail.com

۱- مقدمه

با اندکی مطالعه در سابقه تعلیم و تربیت می توان دریافت قدمت وجود کلاسهای چندپایه به آغاز تعلیم و تربیت گروهی می رسد زیرا که تا قبل از ایجاد تغییرات کمی و کیفی در آموزش و پرورش به شیوه جدید تعلیم و تربیت کدامیک و برنامه ریزی شده با قالب امروزی امر آموزش و تعلیم و تربیت متناسب با نیازها و ارزشها رایج هر زمان و تحت تأثیر و سیطره حکومت ، نظامها ، جوامع، فرقه ها و حتی خانواده ها به طرق مختلف جریان داشته است. در زمان گذشته آموزش و پرورش جهان شمول نبود و بیشتر فرزندان خواص را زیر پوشش قرار می دادند. و در هر منطقه یا محدوده جغرافیایی فرقه ای و حکومتی متفاوت بوده و از انسجام کامل برخوردار نبوده است. تعداد دروسی که شاگردان برای طی مدارج تحصیلی دوره خاص می گذراندند بسیار محدود بوده و در اکثر موارد محل خاصی برای تشکیل کلاس درس وجود نداشت و در هر شرایط جلسات درس برگزار می شد. شاگرد مکتبی بود که حق کسی ضایع نمی شد و هرکس بسته به استعداد و توانایی خود پیشرفت می کرد. وجود کلاسهای چندپایه به صورت یک واقعیت اجتناب ناپذیر همه جا مشهود بوده است زیرا که محدودیت تعداد معلم و مقیدنبودن زمان شروع و اختتام تحصیل و ایجاد فرصت های پیشرفت فردی برای هر محصل چنین کلاسهایی که عملاً ایجاب می گردد اتفاقاً گاهی نتایج مطلوبی نیز ببار می آورده است. تدریس و تعلیم و تربیت به لحاظ وسعت دامنه فعالیت و شمول عامی که پیدا کرده ظاهراً اهمیت خود را بعنوان یک فنی و یا هنر در اذهان و قضاوتها و برداشت ها از دست داده و گاهی کار تا به آن جایی اعتبار گشته که هرکسی در هر شرایط به خود اجازه می دهد در این امر خطیر به طور مستقیم و غیرمستقیم دخالت و یا فعالیت نماید.

طرح تحقیق

موضوع تحقیق : مقایسه پیشرفت تحصیلی دانش آموزان چندپایه و تک پایه

هدفهای کلی : مقایسه دوگروه تک پایه و چندپایه

متغیرها : درباره موضوع بالا می توان که پایه در دوسطح تک پایه و چندپایه متغیرمستقل و پیشرفت تحصیلی متغیر وابسته .
تعریف عملیاتی :

پایه تحصیلی : سالی که دانش آموزان تحصیل می کنند یا گذرانده اند.

تک پایه : کلاسی که با حضور دانش آموزان یک پایه تحصیلی با تدریس معلم در یک اتاق درس تشکیل و اداره می شود.

چندپایه : کلاسی که با حضور دانش آموزان دو یا چند پایه تحصیلی با تدریس یک معلم در یک اتاق تشکیل و اداره می شود.

سومین کنفرانس ملی پژوهش های سازمان و مدیریت

تهران - ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

فرضیه : پیشرفت تحصیلی دانش آموزان تک پایه بهتر از چندپایه هست.

روش تحقیق : در این طرح از روش علی و مقایسه ای

ضرورت تحقیق

با توجه به اینکه رشد اقتصادی و سیاسی و اجتماعی هر کشوری بسته به سرمایه گذاری در بخش تحقیقات می باشد لذا برای پیشرفت همه جانبه جامعه نوپای اسلامی باید تحقیقات و پژوهشهای اساسی و درستی صورت گیرد تا بتوان برنامه ریزیهای دقیقی جهت رشد و توسعه کشور عزیزمان انجام دهیم باتوجه آمارگیریهای اولیه انقلاب بخش تحقیقات کشورمان در مقایسه با سایر کشورها ۳ درصد یعنی ضعیفتر از اکثر کشورها بوده است. حال اگر بخواهیم تحقیقات ما به درستی تحقق یابد باید فرزندان ما در مدارس از آن نوع تعلیم و تربیتی برخوردار شوند که بدون درد و رنج یاد بگیرند. با پرورش تفکر و تعقل و استفاده حداکثر از عقل و شعور خود هر کس، با توجه به وسع و توان خویش بتواند خویشتن را معقول کند از یافته های علمی همموعان خود در سایر نقاط جهان برخوردار و آگاه شود و با بکار انداختن قوه ابتکار از مواد اولیه و دیگر سنتهای خدادادی موجود در میهن خود استفاده کند و در آن تغییراتی بدهد، اختراع و اکتشاف کند و جامعه پویا سازد. باتوجه به واقعیتهای تلخ و معضلاتی که در امر آموزش کشورهای در حال توسعه و از جمله میهن اسلامیمان وجود دارد اهمیت و ضرورت بررسی مدارس چندپایه و تک پایه از نظر پیشرفت تحصیلی را می طلبد.

ضرورت تحقیق این امر می تواند راه گشا و الگو مناسب جهت رسیدن به نتایج مطلوب در زمینه های زیر می باشد :

۱- ابتکار و خلاقیت معلمان و متعلمان در امر تدریس و یادگیری مطالب درسی

۲- استفاده بهینه از امکانات انسانی و مادی داخل کشور

۳- تمرین عملی زندگی اجتماعی در مدرسه

۴- تسریع و تسهیل در امر یادگیری رسیدن به هدفهای آرمانی

۵- تقویت خودآموزی با عنایت به افزایش جمعیت در آینده و کمبود فضای آموزشی

باتوجه به موارد فوق مقصود این است که الگویی ارائه گردد که رسیدن به اهداف غائی تعلیم و تربیت مدارس را تسریع کند و همچنین روشهایی اتخاذ گردد که خلاقیت و ابتکار در فراگیران رشد یابد. یادگیری را تسهیل کند، وحدت و مشارکت بین معلمان و دانش آموزان در برنامه ریزی افزایش یافته و در نهایت به مفهوم واقعی پیشرفت و توسعه نایل گردد.

سومین کنفرانس ملی پژوهش های سازمان و مدیریت

تهران - ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

۲- محدودیتها

همانطوریکه می دانیم تشخیص محدودیتهای روش تحقیق بسیار حائز اهمیت است و توجه به این محدودیتها محقق را در دفاع از یافته ها مجهزتر می سازد. محدودیتهایی که در این تحقیق و هر تحقیق دیگر وجود دارد عبارتند از :

۱- محدودیتهایی که کنترل آنها از عهده پژوهشگر خارج است مانند محدودیتهای موجود در انتخاب نمونه ، عدم توانایی در کنترل همه متغیرهای یاریگر در موقعیت پژوهشی و محدودیتهای که در جهت و دقت ابزار و وسایل کار محقق موجود است و امر تحقیق وی را با مشکلاتی مواجه می سازد.

۲- محدودیتهایی که کنترل آنها در اختیار پژوهشگر است بعبارت دیگر محدودیتهایی که پژوهشگر در تحقیق برای خود در نظر می گیرد. مانند تصمیم گیری درباره تعداد افراد شرکت در گروههای تجربی و گواه، تک پایه و چندپایه آزمودنیهای (پسر یا دختر) و تعیین سن آزمودنیها ، مشخص کردن وسعت حوزه تحقیق و دامنه آن.

ادبیات تحقیق

تحقیق از نظر لغوی به معنای درست کردن و راست گردانیدن ، پیدا کردن حقیقت پژوهیدن ، بررسی و رسیدگی است و از نظر علمی تعاریف گوناگونی دارد در این متن به چند تعریف آن اکتفا می کنیم .

تحقیق :

عبارت است از اعمال و روشهای توأم با طرح و اندیشه که برای کشف حقیقت بکار می رود.

تحقیق :

یعنی جستجو برای کسب آگاهی های جدید و حقیقی با روش علمی.

تحقیق و کنجکاوی از تمایلات طبیعی هر انسان است کودک از اوایل زندگی کنجکاو است میل به شناخت امور کشف حقایق اسرار، درک واقعیتهای نهایی در انسان از امور فطری و غریزی به شمار می روند تحقیق در سنین بالاتر امری اکتسابی است هدف تحقیق حل مسئله و کوشش دریافتن پاسخ وال یا مشخص نمودن رابطه بین متغیرهاست.

بطور کلی تحقیق در پی کشف نتایجی است که به حقایق جدید برسد.

بطور خلاصه می توان گفت تحقیق عبارت است از تلاشی که انسان برای پی بردن به یک حقیقت و کشف یک مجهول و یا یافتن پاسخ یک سوال انجام می دهد. بدیهی است ملل در حال توسعه و عقب مانده چاره ای جز تلاش و ابداع و استفاده بهینه از نعمتهای خدادادی ندارند. یکی از مشکلات اساسی ملل عقب نگه داشته و در حال توسعه که متأسفانه کشورهای مسلمان نیز در این طیف قرار دارند در زمینه تعلیم و تربیت و فقدان وسایل کمک آموزشی و راه درست آموزش و در حد قابل قبول و در این خصوص رقابت با دیگر کشورها و نداشتن حداقل تکنولوژی جهت بهره وری از منابع خدادادی است.

آموزش و عمل استفاده صحیح از منابع طبیعی باید مورد توجه برنامه ریزان آموزش قرار گیرد امروز این مسئله مطرح است که آیا دانش یا محتوایی که می آموزیم برای ۱۰ یا ۲۰ آینده فراگیران موثر می باشد یا نه.

سومین کنفرانس ملی پژوهش های سازمان و مدیریت

تهران - ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

این مسائل توجه مربیان و مسؤولان آموزش و پرورش را سالهاست که به خود جلب کرده است از طرفی یافته های روانشناسی رشد و یادگیری انقلابی در زمینه (چگونه یاد دادن) و چگونه نگرستن بر انسانی از بعد جسمانی و روانی و یاددهی و در نهایت روشهای تدریس و چگونه بار آوردن بوجود آورده است. آنچه که در حداکثر هفتادسال پیش بعنوان روش نیکو مورد استفاده مربیان قرار گرفته است امروز به باد انتقاد گرفته است.

از طرفی رعایت مسائل انسانی حکم می کند که روشهای در تربیت برگزینیم که یادگیری را تسهیل کند و فراگیران بدون درد و رنج یاد بگیرند و خود را متحول سازد.

تاریخچه پژوهش و منابع تحقیق

در پی تلاشهای همکاران ما و تماس با اداره آموزش و پرورش شهرستان شاهین دژ منابعی در این خصوص وجود نداشته است.

4

طرح تحقیق

در این تحقیق از روش علی و مقایسه ای استفاده شد که ارزشیابی کیفی - توصیفی بر اساس نمره چهار درس ریاضی و علوم تجربی و مطالعات و املاء فارسی دانش آموزان کلاس پنجم ابتدایی مدارس تک پایه و چندپایه منطقه شاهین دژ در سال تحصیلی ۱۴۰۰-۱۳۹۹ به انضمام نتیجه کل (معدل) هر دانش آموز با استفاده از شاخصهای آماری مورد بررسی قرار گرفت.

جامعه تحقیق

دانش آموزان کلاس پنجم ابتدایی مدارس تک پایه و چندپایه مناطق آموزش و پرورش شاهین دژ.

نمونه و روش نمونه گیری

ابتدا دانش آموزان ۱۵ کلاس تک پایه و ۱۵ کلاس چندپایه (۱۰۰ نفر از دانش آموزان شاهین دژ را با روش مشاهده و پرونده تحصیلی دانش آموزان با استفاده از فرمهای تنظیمی گروه تحقیق مورد مطالعه قرار گرفت و از این میان (۵۴ نفر) از هر پایه تحصیلی را در ملاکهای آماری مورد مطالعه و بررسی و مقایسه قرار گرفت.

روش آماری

استفاده از شاخصه های پراکندگی، نما، میانه، انحراف استاندارد، جدول T، میانگین معدل کل و میانگین نمرات چهار درس.

سومین کنفرانس ملی پژوهش های سازمان و مدیریت

تهران - ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

تجزیه و تحلیل آماری

جدول مقایسه و میانگین مدارس تک پایه و چندپایه پنجم ابتدایی سال تحصیلی ۱۳۹۹-۱۴۰۰

نتیجه کل سالانه	املاء	مطالعات	علوم	ریاضی	
۱۷/۵۹	۱۶/۵۹	۱۶/۷۳	۱۵/۹۷	۱۳/۹۹	میانگین تک پایه
۱۵/۶۴	۱۵/۹۴	۱۵/۲۴	۱۵/۳۸	۱۲/۰۳	میانگین چندپایه
۱/۹۵	۰/۶۵	۱/۴۹	۰/۵۹	۱/۹۶	اختلاف میانگین

۳- تجزیه و تحلیل

با توجه به میانگین درس ریاضی در دوسطح مدارس تک پایه و چندپایه و اختلاف میانگین در دوسطح که ۱/۹۶ را نشان می دهد تفاوت معنی داری بوده و نشان میدهد که دانش آموزان مدارس تک پایه در این درسها از پیشرفت بیشتری نسبت به مدارس چندپایه برخوردارند :

- درس علوم تجربی :

با توجه به میانگین درس علوم تجربی در دوسطح مدارس تک پایه و چندپایه و اختلاف میانگین در دو سطح که ۰/۵۹ را نشان میدهد تفاوت معنی داری به آن صورت نخواهد بود و می توان نتیجه گرفت که دانش آموزان در دوسطح تقریباً برابر هستند.

- درس مطالعات :

با توجه به میانگین درس جغرافی مدارس تک پایه و چندپایه و اختلاف میانگین در دو سطح که ۱/۴۹ را می باشد تفاوت معنی داری را نشان می دهد که قابل اندیشیدن و تعمق بیشتر می باشد که دانش آموزان تک پایه در این درس از دانش آموزان چندپایه قویترند و آن هم فرصت و توجه بیشتر معلمان و شاید کار با نقشه های جغرافیائی می باشند.

- درس املاء :

با توجه به میانگین درس املاء فارسی در دو سطح مدارس تک پایه و چندپایه که اختلاف ۰/۶۵ را نشان می دهد نسبت به دیگر دروس بجز علوم تجربی اختلاف کمتری را نشان می دهد ولی باز هم این تفاوت چشمگیر و مهم می باشد و آن هم به خاطر آن است که دانش آموزان تک پایه به خاطر وجود یک معلم زبردست در پایه اول ابتدایی در شناسایی الفبای فارسی مسلط تر از دانش آموزان چندپایه که یک معلم با چندپایه تحصیلی در یک اتاق درس و همچنین از سابقه کمتری برخوردار است می باشد.

- معدل کل سالانه

سومین کنفرانس ملی پژوهش های سازمان و مدیریت

تهران - ۲۹ اردیبهشت ۱۴۰۱

با توجه به میانگین معدل کل سالانه مدارس تک پایه و چندپایه و اختلاف میانگین که ۱/۹۵ را نشان می دهد تفاوت معناداری خواهد بود و همانند چهار درس گذشته فرضیه ما را تأیید می کند مبنی بر اینکه دانش آموزان تک پایه از پیشرفت بهتری نسبت به چند پایه برخوردارند.

خلاصه و نتیجه گیری

نتیجه گیری کلی : دانش آموزان تک پایه بطور محسوسی از دانش آموزان چندپایه از موقعیت بهتری برخوردارند که دلایل آن عبارتند از : تک پایه بودن و رسیدگی بیشتر معلمین به آنان، بهره گیری از امکانات آموزشی بهتر، فرصت کافی معلمین در نحوه تدریس و سوال و جواب به موقع ، مدرک تحصیلی و سابقه معلمین و سواد والدین.

منابع

۶ اقدامی، علی اکبر (۱۳۸۰). پیشرفت تحصیلی دانش آموزان چند پایه و تک پایه در روستاهای شهرضا، طرح پژوهی توسط شورای تحقیقات سازمان آموزش و پرورش شهرستان اصفهان.

برج، ایان ولالی، مایک (۱۳۷۹). تدریس چند پایه در مدارس ابتدایی (ترجمه پریش جعفری).

صمدیان، صمد (۱۳۸۷). شیوه اداره و تدریس در کلاس های چند پایه (معاونت آموزش و پرورش استان آذربایجان شرقی)

مددی امام زاده، زهرا (۱۳۸۳). بررسی و مقایسه مهارت های اجتماعی و عزت نفس و پیشرفت درسی بین دانش آموزان تک پایه و چند پایه، پایان نامه کارشناسی، ارشد دانشگاه تربیت معلم تهران

نیکبخت، یوسف علی (۱۳۸۰). مقایسه وضعیت آموزشی دانش آموزان کلاس های چند پایه با عادی دوره ابتدایی استان اصفهان طی سال های ۱۳۷۲ الی ۱۳۷۰.